

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre
scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans**

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

De morte abrae post susceptam sobolem [quod] cethura ca. Ixij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

melche soror laban pultit in aures aureas et
 armillas: et dedit ei. **C**ucurritque puella in domum
 matris nuncians
 que audierat **E**gressus **E**t hinc non ait prius: p
 que laban: introduxit **E**t pendit que mortuus erat
 virum in hospitium: et de **s**icut Josephus voluit,
 stravit camelos: de
 ditque paleas et fenam: et lauit pedes hospitium: et
 apposuit eis panem. **N**oluit autem elizer comedere
 donec loqueretur fratribus pro quibus venerat. **C**um
 ergo se dixisset seruum abrahe fratris eorum: et comen
 dasset abraam in multis: exposuit eis petitionem
 abrahe iuramentum quod ipse fecerat: et orationem
 suam a domino ad patrem exaudita. **R**esponderuntque
 laban et bathuel. **A**
 domino egressus est primo **i**d est vxor eius ex mada
 scilicet abrahe oratio **t**o ab eo mortuo susce
 tua. **N**on possumus ex **p**ro: si vxor eius mortuus
 tra placitum eius quicquam **e**rat sic Josephus ait.
 loqui tibi. **E**cce rebecca
 coram te est: tolle eam et vxor sit dominus tui. **S**ed no
 tandum quod Josephus dicit bathuel iam defunctus
 fuisse: et regnum in custodia matris et fratris esse:
 et de morte patris potuisse puellam querentem ad
 patrem cuius filia esset. **E**t ita moyses hucusque vi
 det velle eam necesse habuisse patrem: cum superius
 dixit. **C**ucurrit puella in domum matris. **F**orte
 nomine patris vocat hanc mater: quia mandatum patris
 de filia tradenda quod ei reliquerat decedens nunc
 exposuit. **P**otuit enim fieri ut eam tradenda gene
 ri suo delegasset. **A**udiens hinc puer abrahe ad
 orauit dominum: quod dixerat iter suum: et pultit vasa
 aurea et argentea: et vestes dans rebecca. **D**a
 tri hinc eius et fratri eius munera dedit. **S**urgens
 autem mane puer petijt dimitti preterdies moram
 quam fecerat in via et domini senectutem. **C**umque ro
 gasset ut decem dies maneret apud eos: noluit.
Et dixerunt. **V**ocemus ergo puellam: et queramus
 eius voluntatem. **Q**ue sciscitanti si vellet ire ait
Vada. **E**t hinc primo legit consensus mulieris re
 quiritus: et exinde patere habitum est ut requirit
Et dimiserunt eam.

De aduentu rebecca ad Isaac. Ca. LXXI.

De tempore ista

e ach habitabat in gerara: et forte
 ambulabat per viam quam ducit ad pu
 tem iunioris et videtur. **E**gressus enim erat ad
 meditando in agro: forte de mora serui. **A**lia
 ista habet ad exercitandum: forte laborans in agro
 vel quippiam operis ad deducendum agros. **R**ebec

ca pro Isaac visio: et cognito quod vir eius esset: descen
 dens de camelo: et tollens teristrum vel pallium
 album: operuit et compisit se. **E**st autem teristrum
 genus arabici vestimenti mulierum. **I**saac pro
 intro duxit eam in tabernaculum matris sue et in
 tantum dilexit eam ut dolore quod ex morte matris
 acciderat temperaret.

De morte abrahe post susceptam sobolem de
 cethura. Ca. LXXII.

Isaac aliam du

a rit vxorem nomine cethura. **A**nt he
 brec cethura nomine appellatum
 quod iterum prae copulata. **D**icit enim hanc fuisse
 agar: quam pus concubina: mortua sara transit in
 vxorem non copulata in copulata: ne sener no
 nis nuptijs lasciuisset arguat Josephus autem dicit
 quod antequam misisset per vxorem filij duxerat eam. **E**t
 hec genuit ei liberos sex. **I**uuenis eius de sene
 parere potest. **E**t separauit eos abraam dum viueret
 ab Isaac ad plagam orientalem: et cuncta quam possede
 rat dedit Isaac. **A**lijs pro largitus est munera. **F**ilij
 hinc cethura a nomine libere se dixerunt sarace
 nos. **O**btinuerunt autem primo traconitidem et phe
 nicem et arabiam usque ad terminos maris rubri.
Refert iosephus quod ex vno eorum natus est aser
 qui castra sua fixerat in libyam: quam posterius
 inhabitantes ab illo africanam denominauerunt.
Dicit hinc eldecum prophetam qui et maleus si
 ue malchus dicitur esse historiam iudeorum scri
 psisse: sicut et moyses scripsit. **Q**ue refert dicit
 se: ab vno filiorum cethura nomine sui in vel sy
 riam syriam vocatam. **A**b alio pro qui dicitur
 est aser africanam dicitam. **C**ui descendenti in li
 byam hercules auxilium tulit: et filius ipsius
 nomine etheba duxit hercules vxorem: et ex ea
 genuit dodorum cuius filius fuit phozon. **F**ue
 runt autem dies abrahe. clxxv. anni: et mortuus
 est et congregatus est ad populum suum in sis
 nu inferni. **E**t sepel

erunt euz hismael et **D**eficiens habetur i
 isaac in spelunca du **t**extu: et in glosa habe
 pliciter cum vxore sua. **t**ur ieroni. super hunc

locum dicens quod defi
 ciens male additum sit: in. lxx. quasi quod non sit in he
 braica veritate: et etiam quod incongrue dicitur
 detur de tanto patriarcha quod deficeret vel mi
 nueret. **C**um ergo in ista nostra habeatur defi
 ciens de quo Hieronymus arguit. lxx. p. et ex eo et
 ex pluribus alijs locis: quod non est ista nostra pu
 ra translatio hieronymi: sed forte est quada pma

Libri Genesis

quã cõpegit de greco in latinũ ex translatio
ne. lxx. et translationibz alioz. Que quã for-
te nõ inde magis visa est: appositã manũ vt
puram faceret de hebreo in latinũ: quã non
habem nisi in. xij. p̄betis. Vel forte p̄t̄ di-
ci q̄ ista nostra sit illa vulgata q̄ miraculose
inuenta est hierosolymis.

De ortu regnoz. Ca. LXXIII.

Anno. xi. abrae

mortu^s est. An^o: cul^o vxor sem-
ramis: vt post eũ regnare pos-
set. p̄p̄to filio quẽ suscepit ex nino nupsit: et
ex eo filiũ genuit: q̄ et babyloniam amplauit.
Anno abrae. lxxv. factã eẽt repromissio. An-
no eius. lxxxvj. natus est ei hismael. Anno
eius. c. natus est et isaac. Anno eius. cxxvij.
morta est sara.

Aliud incidens. Ca. LXXIII.

Mortuum est regnũ

assyrioz. ano. xxv. saruch proauit
abrae sub belo: et cucurrit vsq; ad
annũ septimũ ozireg: inde p̄ annos mille.
et. ccc. alij. cccc. et duos. p̄ reges. xxx. et. vij. vsq;
ad sardanapallũ: q̄ p̄mus puluinarã ad-
inuenit. Post quem translatus est regnuz ad
medos. Regnũ aut scionioz ab ano. xxij.
nachoz aut abrae exortũ est sub eugialo: als
egialeo: et cucurrit vsq; ad annũ. xvij. heli sa-
cerdotis et iudicis israel per annos. dccc. lxxj.
et p̄ reges. xxxj. vsq; ad zeulipum. post quez
iudicauerunt scioniam sacerdotes charmi.
Scionia aut est regio que prius apta: post
peloponensis dicta est. Usq; ad abraam po-
tam fuerant in egypto. xv. dinastie. Dinastia
summaz potestatem

egyptij dicunt. A na-
tinitate abrae dina-
stiam. xvj. obtinuerunt
thebel. xvij. pas-
tores reges sicroca-
ti. xvij. thebeli vlti-
opolitani qui et pha-
raones p̄ reges. xvj.
Variete quoq; sunt
dinastie de generibz
quorundam regum
ad alia sepe trãseun-
tes vsq; ad cabisem
filijz cãrl sub q̄ p̄mo

Dinastia proprie dis-
citur principatus que
durat apud aliquam
prouinciã de eligẽ-
do impatore siue alio
p̄ncipatu qui maior
est in illa prouincia.
Verbi gratia. Quon-
dam eligebantur i sa-
conia imperatores et
durant ibi deinde i
franconia diu. deinde
in bauaria: et nunc in
sueuia. De t̄m sũt p̄n-

pse ipauerũt egypto cipaliores prouincie
theotonice terre: licz
multe sint adiacentes. Et sicut in istis dictuz
est: ita intelligit̄ in alijs.

De morte hismaelis. Ca. LXXV.

Irit quoq; is-

v macl. cxxvij. annos et mortu^s
est: tradit illũ hebrei disinte-
ria mortuũ fuisse coram cunctis fratribz suis
id est coram filijs suis adhuc viuẽtibz obiit
Habitaũt posteritas eius ab euilla vsq; sur.
est vero euilla india: ab euilla nepote noe sic di-
cta. Sur autem est solitudo inter cadẽs et ba-
rath: extendens desertum vsq; ad mare rubz
et egypti confinia.

De labore rebecca in partu geminoz.

Capitulum. LXXVI.

Eisaac prosequi

d tur historia Isaac. xl. annoz erat
cũ duxit rebecca vxorẽ: que inuen-
ta est sterilis longo tpe. Sciens autem isaac
patri suo factam p̄missionem seminis multi-
plicandũ per ipm orauit dominũ vt quod
p̄miserat impleter. Et concepit mulier ha-
bens duos in vtero. Sed cũ vicina eẽt par-
tũ: collidebantur in vtero eius paruuli. lxx.
interp̄tes posuerunt. Iudebant vel calcitra-
bant Aquila: cõfringebant. Symmach^o: in
supficie ferebant: in similitudinẽ nauis legiti-
mo pondere carentis. Douebantur eĩ m̄s-
rim pueri: vt vicissim alter prioz altero vide-
retur posse prodire ad ortum. Non p̄ exilitate
vteri materni quasi vix geminos capten-
tis intelligendũ est hoc accidisse vt q̄busda-
visum est. sed t̄m ex voluntate dei iã demon-
strantis in nondũ natis: qd futurum erat in
adultis: p̄mogenituram scz quã alter habuit
p̄ naturam: cessisse alteri p̄ gratiam. In poste-
ris etiam eoz futurã dissensionem iam tũc fi-
gurabat. Credit̄ em̄ in vtero iam tũc sanctifi-
catus fuisse iacob: et in ß motu p̄figuratum:
quia nõ esset p̄sensus christi ad belial. Da-
ter vero grauit̄ afflicta nollet concepit̄ et
fere desperans de partu perrexit vt cõsuleret
dominũ. Tamẽ quia nõ locus cõsulendi do-
minũ nec modus nec p̄ quos cõsuleret do-
minũ adhuc legitur institutũ forte ad m̄orẽ
moria vbi abraam altare fecerat domo fuit.
et imolatis hostijs substratis pellibz eaz in-